

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1735. usque ad annum 1737

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum [u.a.], 1786

VD18 90119347

§. 51. Iterati Protestantium motus pro abroganda Rysvicensi clausula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67868](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67868)

„omnino, aut magna ex parte ex-
„pleas“.

Sæc. XVIII.
A. C. 1735.

Ceterum Jansenistæ, ut ex tot pro-
scriptis eorum libris infamiam, & ex
tot asecularum transfugio damnium sec-
tæ illatum resarcirent, vicemque re-
penderent, toti in eo erant, ut liber
quem P. Bernardus Arras ante tren-
nium sub titulo: *Ordo Ecclesiæ seu Pri-
matus & subordinatio Ecclesiastica* juxta
S. Thomam edidit, pariter in Galliis
publice proscriberetur, quod & hoc
anno impetrarunt.

§. LI.

*Iterati Protestantium motus pro abo-
lenda Rysvicensi clausula.*

Quamvis jam anno hujus sæculi tri-
gesimo quarto, uti memoravimus, *Vid. sup.*
Imperator collatis cum Galliarum Rege *tom. 74. pag.*
consiliis, Protestantibus palam demon- *538.*
strasset, minus æquam esse eorum pe-
titionem de abroganda clausula Rysvi-
censi, nihilominus hoc item anno die
vigesima sexta Aprilis Ratisbonenses
Principum Protestantium Legati, qui
se *Corpus Evangelicorum* vocant, itera-
to Cæsarei Commissarii Principalis au-
res pulsabant, exponentes, jam ante
biennium die decima sexta Februarii

Sæc. XVIII. conclusum fuisse, omnia in loco
 A. C. 1735. tam Gallico bello partis, quam recuperandis juxta Imperii leges anno
 1689. sancitas esse restituenda; idem quoque a Cæsare die decima nona Februarii, necnon in quarto Capitulationis suæ articulo fuisse promissum, ergo æquius esse, quam ut iterata Capitulatione tandem adimpleretur. Ad hæc ergo Commissarius Princeps Cæsaris nomine die quinta Maij Ratisbona scripsit, reddita pace Cæsarem nullarum prætermitturam, quæ in declaratione anni 1734. continerentur: Comitem autem fama ferret, pacem inter Cæsarem ac Franciæ Regem proxime conclusum iri, hinc Comes de Tessin Svecici Regis Orator denuo urgebat, ut Clausulæ, utpote omnium gravissimæ causæ, & Westphalicæ paci, cuius præcipuus fidejussor Rex Sveciæ esset adversantis abrogatio in eundem pacis articulis infereretur. Verum Cæsaris Ministri die decima quarta Maij responsi loco ad Sveciæ Regem transmiserunt nuperam Cæsarei Commissarii declarationem. Die vero vigesima quarta ejusdem Mensis Baro de Schlenburg Daniæ Regis Legatus Parisi Galliarum Regi supplicabat, ut prædictæ clausulæ abrogationem anno 1734. in Imperii comitiis conclusam & a Cæsare

fare approbatam proximæ pacis tractati inferi juberet. Nec hic steteret Protestantium molimina, sed iterum die decima Maij Ratisbonenses Legati ad Cæsarem dederunt literas, in quibus eidem ob factam ipsius declarationem grates quidem rependebant, intimabant tamen Cæsari, quod controversia de hac clausula, necnon consensus inter Cæsarem & Imperii status circa ejus abrogationem nullatenus ad Gallorum arbitrium esset remittendus, sed duntaxat attendendum, ne proximo pacis instrumento quidquam paci Westphalicæ adversum inseratur sed juxta clausulæ abrogationem solemniter & optima fide utrinque decretam ipsa abrogatio executioni detur, cunctaque inde enata gravamina tollantur. Hunc in finem iidem Legati die vigesima sexta Maij Ratisbonæ Georgii II. Angliæ Regis patrocinium implorabant, datis ad eum hisce literis.

Sæc. XVIII.
A. C. 1735.

*Serenissime & Potentissime Rex,
Domine longe clementissime.*

Egregium illud patrocinium, quod Regiæ Majestati Vestræ in Aula Christianissimi Regis alibique locorum, ubi commodum visum, hactenus, ut compertum habemus, proprio jam animi motu in se suscipere

S 5

pere

Sæc. XVIII. pere placuit, ne scilicet, notissima illa Cla
 A. C. 1735. sula, quæ Pacis Rynwicensis Artic
 quarto Religionis causa adjecta fuit,
 proxima pacificatione reviviscat & vires consequatur, in sempiternam &
 quam satis prædicandam Regiæ Majestati
 Vestræ gloriam cedere, Statibus Imperii
 mano - Germanici Evangelicis ingens
 præcipuum solatium asferre, imo neque
 Statibus Catholicis, quibus æquitas & ius
 stitia curæ cordique sunt, displicere, sed
 potius jucundum & gratum esse, præter
 hujus negotii rationes & circumstantias
 titant, exposcunt & pollicentur. Certe
 enim certius est, effatam Clausulam in
 mento Pacis Westphalicæ, Legi S. R. I.
 fundamentali perpetuo valituræ, tam
 viter adversari, ut neutiquam creditur
 ipsam Aulam Gallicam tunc temporis
 quum anno 1697. prima, & anno 1713.
 secunda vice tabulis Pacis inserta fuit,
 animo intendisse vel saltem cogitasse.
 inde eo calamitosior, periculi plenior,
 demque intolerabilior Evangelicis
 apparuit stupendus ille dictæ Clausulæ
 tra Germanicæ limites abusus, quem
 tim immodicus Religionis Zelus, præter
 effrenus privati commodi amor peperit,
 la nec naturalis vocum acceptationis,
 inde secundum saniores interpretat
 gulas fluentis intellectus, nec denique
 tantarum Aulæ Gallicæ, præter

Clausulæ auctoris, declarationum habita Sæc. XVIII.
ratione. Quapropter eidem non solum a A. C. 1735.
statibus Evangelicis tam inter ipsos illico
Tractatui Ryswicensi, quam postea qua-
vis data occasione strenue contraditum fuit,
sed etiam Status Imperii Catholici, ejusdem
illegitimam originem & injuriam, indeque
in rebus Ecclesiasticis ortarum turbationum
gravitatem in Comitibus sapius agnoscentes,
tandem die 26. Februarii 1734. unacum
Evangelicis in Clausulæ Ryswicensis abro-
gationem per solemne Conclusum convenerunt,
nec minus sua Majestas Cæsarea ex connato
sibi justitiæ & æquitatis amore, ductu-
que Articuli IV. Capitulationis Cæsareæ,
eidem abolitioni per peculiarem declaratio-
nem die 19. Februarii 1734. statibus
Evangelicis exhibitam, clementissime annue-
re non dubitavit. In aprico igitur est,
hanc controversiam inter Cæsarem & Im-
perium, interque Catholicos & Evangeli-
cos Imperii status felicissime compositam, eo-
que ipso Clausulam quæstionis e Germaniæ
finibus omnino esse remotam. Persuasissi-
imum habemus, Majestatem suam Cæsaream
ceu nobis nuperrime in æternam nominis sui
gloriam de novo polliceri benignissime voluit.
in præsentî Pacis Negotio huic Imperii
Concluso æque ac suæ ipsius Declarationi
de anno 1734. firmiter inhæsuram omnique
id cura evitaturam aut declinaturam esse,
unde iterum, ne gravamina obtentu Clau-
sulæ

Sæc. XVIII. *fulæ Ryswicensis in Imperio nata*
 A. C. 1735. *removeantur, nova obligatio quædam*
 Coronam Gallicæ elici prætexique
 Quid quod sperare prorsus liceat,
 quoque Aulam Gallicam non solum tot
 bus repetitarum Sincerationum suar
 verum etiam Articuli XXI. Pacis
 quam cum magna Britannia Ultra
 henum iniit, memorem, ab ulteriori
 fulæ hujus tuendæ & conservandæ prop
 to penitus discessuram esse.

Ne tamen hæc fiducia nostra
 utque ex prioribus liquet, juri &
 innixa fundamenta sive per præcon
 opiniones, sive sinistras insinuationes,
 denique ullas alias vel apertas vel clau
 nas machinationes præter omnem spem
 nuo labefactari aut destrui possint; Reg
 vestram Majestatem submisse veneranter
 cedimus, nomineque Dominorum nec
 superiorum, & Committentium Nostror
 pro benignissima illa ab initio statim
 dicata interpositione sua decentissimas
 spectivæ humillimas gratias persolent
 eandem Majestatem vestram enixissimis
 cibus rogamus, ut huic negotio cons
 que auctoritate sua, ubicumque loc
 expedit, ulterius opitulari ne desinat
 primis vero in Aula Regis Christianiss
 omnem curam impendere pergat, quo
 allegatæ ex nostris die 10. hujus mensis

Cæsaream suam Majestatem transmissis hic adjacentibus literis latius perspiciendæ Majestatis Cæsareæ Declarationes officii Vestræ Majestatis sultæ ex voto efficiant, ne quid in proximæ Pacis Tabulas irrepat aut referatur, quod de instrumenti Osnabrugensis in Ecclesiasticis sancitis denuo detrahere, Clausulæ Ryswicensi sive implicite sive explicite spiritum & vires reddere queat, quin potius Rex Christianissimus eandem ipse abrogatam agnoscere, eoque ostendere & publicum convincere velit, Paci Westphalicæ ceu Legi Imperii fundamentali & pragmaticæ suum adhuc constare & conservari pretium, seque tandem promissis liberare velle, quorum fidem Magnæ Britannicæ atque duobus aliis potentioribus Europæ statibus inter Tractatus ultrajectinos dederit.

Regia Majestas vestra (Cui conservatio aut restitutio pacis & tranquillitatis publicæ nunquam non primo loco fuerunt, cuique hæc palma debetur, quod præsens hoc Pacis negotium indefesso duorum annorum labore suo & vigilantia non solum acceleraverit, sed etiam primam illius delineationem ceu Ichnographiam Belligerantibus inter se supeditaverit) designatum consiliorum suorum finem tanto gloriosius assequeretur, si sua opera & Mediatione in Germania quoque Clausula Ryswicensi in perpetuum eliminata, utriusque Religionis statibus aureum illud

Sæc. XVIII.
A. C. 1735.

Sæc. XVIII. *illud per Pacem Westphalicam stabilitum*
 A. C. 1735. *suum cuique postliminio quasi restituetur,*
sartum textumque conservabitur. Quæ
Regium Majestatis vestræ in rem Evangelicam conferendum beneficium Domini Nostri
nec non superiores & Committentes gratæ
& devotissima mente agnoscent, & ad quævis officiorum genera eos reddet paratissimos.
Nos vero supremum numen demississime veneramur, ut Regiam Majestatem vestram longæva annorum serie valetudinis integritate omniumque votorum felicissimo successu conjuncta, in Regni Britannici Regiæque Familiæ Gloriæ & Splendoris incrementum sospitet atque perennet.

Eadem die præfati Ratisbonenses Protestantium Legati paris ferme tenoris literas ad Fridericum II. Suediæ Regem dederunt, eidem pariter insurrantes, quod a Catholicis etiam Imperii statibus, imo ab ipso Cæsare præfata clausulæ abrogatio fuisset decretæ proin nil certius fore, quam Cæsarem suæ declarationi anno 1734. factæ firmiter inhæsurum, se tamen Regiam suam Majestatem enixe rogare, ut sua apud Imperatorem & Franciæ Regem officia eo impendere vellet, ne in futuræ pacis instrumento quicquam adderetur, quod paci Westphaliæ in Ecclesiasticis derogat, aut quo Rysvicensis clausulæ

clausula reviviscere valeat; Regem ^{Sæc. XVIII.} Franciæ id Sueco denegare haud posse ^{A. C. 1735.} credebant Legati, eo quod ambo Reges se præfatæ pacis sponsores præstiffent, & Lutherani hac in re non de lucro captando, sed de damno evitando agant. Idem quoque rursus ad Christianum VI. Daniæ, & Fridericum Guilielmum Borussiae Reges necnon ad Fæderati Belgii Ordines perscribere: Verum Chauvelinus Regii Sigilli Custos ad horum Legatorum literas nomine Ludovici XV. Galliarum Regis respondit, Regiam suam Majestatem haud remissiori Zelo Religionem Catholicam, ac Protestantes suam tueri esse intentam, ac propterea firmiter decrevisse, præfatam clausulam pro viribus propugnare. Cum autem Protestantes sæpius exposuissent, quod ipsi semper contra eam fuissent protestati, & quod Franciæ Rex Anglis & Hollandis Ultrajecti in II. articulo promississet, cuncta ad pristinum statum esse reducenda, & Imperator id ipsum anno 1734. pollicitus esset, ad hæc respondit Chauvelinus, quod Imperator id promississet eo tempore, quo aliter agere non potuisset, Franciæ autem Regi firmum fixumque esse, pacti & tractatus tenori firmiter insistere, & proxime ad

Sæc. XVIII.
A. C. 1735.

ad omnia ab his Legatis proposita rationem reddere.

§. LII.

*Sueciæ & Angliæ Regum responsura
ad Ratisbonenses Legatos.*

Accepto hoc responso Protestantes ferme animos despondere cœperant, haud temere persuasi, Cæsarem quoque ad Franciæ Regis exemplum nihil concessurum, quod Religioni Catholiciæ per publicum & solemne pactum firmatæ adversari posset: Nihilominus tamen Protestantes nonnihil respirare videbantur, cum ad eorum preces necnon ad urgendam clausulæ abolitionem adeo pronos cernerent cunctos ferme Principes Acatholicos, ex quibus Angliæ Rex die vigesima secunda Junii ad Ratisbonenses Legatos hæc ad eorum vota perscripsit:

Amplissimis & Consultissimis Viris, S. R. I. Electorum Principum & statuum Augustaniæ Confessioni addictorum Consiliariorum & Legatis ad Comitium Ratisbonensium Deputatis atque ibidem congregatis, Amicis nostris perdilectis, salutem! Amplissimi & Consultissimi Viri Amici, perdilecti! Litteras vestras ex Comitibus Ratisbonæ die